

НАРЕДБА № 18 ОТ 11 ЮНИ 2010 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "ТЕХНИК ПО ТРАНСПОРТНА ТЕХНИКА"

В сила от 16.07.2010 г.

Издадена от Министерството на образованието, младежта и науката

Обн. ДВ. бр.54 от 16 Юли 2010г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 525010 "Техник по транспортна техника" от област на образование "Техника" и професионално направление 525 "Моторни превозни средства, кораби и въздухоплателни средства" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 525010 "Техник по транспортна техника" съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация за специалностите 5250101 "Автотранспортна техника" и 5250102 "Пътностроителна техника".

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебен план и учебни програми за обучението по специалностите по чл. 2.

Раздел II. Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определя равнището на задължителната професионална подготовка в края на обучението по професията, което гарантира на обучаемия възможност за упражняване на професията 525010 "Техник по транспортна техника".

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията "Техник по транспортна техника" определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДООИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета и отменя Наредба № 16 от 2005 г. за придобиване на квалификация по професия "Техник по транспортна техника" (ДВ, бр. 3 от 2006 г.).

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение към чл. 2

Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Техник по транспортна техника"

Професионално направление:

525	Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства
-----	--

Наименование на професията:

525010	Техник по транспортна техника
--------	-------------------------------

Специалности:	Степен на професионална квалификация:
5250101	Автотранспортна техника Трета
5250202	Пътностроителна техника Трета

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията "Техник по транспортна техника" от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 08.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 09.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г.) входящото минимално образователно равнище за ученици е завършен седми клас

или завършено основно образование.

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията "Техник по транспортна техника" входящото минимално образователно равнище за лица, навършили 16 години, е завършено основно образование.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията "Техник по транспортна техника" с придобиване на трета степен на професионална квалификация не се изисква кандидатите да притежават по-ниска степен на професионална квалификация или професионален опит.

За лица, завършили обучение за придобиване на втора степен на професионална квалификация по професията "Монтьор по транспортна техника", както и за лица с професионален опит по професията "Техник по транспортна техника", се организира надграждащо обучение. Съдържанието на обучението се определя след сравнение на компетенциите и резултатите от ученето, описани в Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиване на квалификация по професията.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Придобилият трета степен на професионална квалификация по професията "Техник по транспортна техника" трябва да може да организира, контролира и извършва демонтаж, монтаж, центровки и регулировки; диагностика, техническо обслужване, ремонт и безопасна експлоатация на автотранспортна и пътностроителна техника.

Техникът по транспортна техника при необходимост изготвя и използва техническа, конструктивна и технологична документация в зависимост от заеманата длъжност, участва в управлението на транспортното предприятие и оценява качеството на извършваната работа.

При изпълнението на ежедневните трудови задачи от особена важност е техникът да спазва и отговаря за спазването на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд, техника на безопасност, хигиена и охрана на труда, пожарна и аварийна безопасност на определените работни места и да разпознава предпазните, предупредителните и забранителните знаци, надписи и табели. Работната среда може да бъде в помещения с повишена шумност и запрашеност, повишена концентрация на отровни изпарения на горивно-смазочни материали и изгорели газове от работа на ДВГ, работни площадки и обекти на открито с неблагоприятни атмосферни условия, с продължително физическо натоварване и др. Той може да извършва и манипулации с пожароопасни материали, химически агресивни и отровни течности. Работната му екипировка трябва да е в съответствие с работното място и заеманата длъжност.

Важни за професията личностни качества са: отговорност, психична устойчивост, работоспособност, съобразителност, бърза и точна преценка и реакция, комуникативност и умения за работа в екип, етичност и коректност, сръчност и прецизност, инициативност и способност за вземане на самостоятелни решения. Той може да работи самостоятелно или в екип и отговаря както за опазване на своето здраве и живот, така и на екипа, с който работи, и на клиентите.

Материалите, оборудването и инструментите, които използва, са с много широк спектър и се изисква преценка кои са най-подходящите за дадена трудова дейност. Най-често това са чертожни, конструкционно-ремонтни и експлоатационни материали, технически течности, електролити, добавки, миещи препарати, резервни части и др. В работата си техникът по транспортна техника използва чертожни инструменти и приспособления, металорежещи и металообработващи машини, агрегати и съоръжения, инструменти и приспособления за монтаж, демонтаж, техническо обслужване, диагностика и ремонт.

В зависимост от мястото, където изпълнява своите задължения - предприятие, гараж,

сервиз, работна площадка и др., техникът по транспортна техника трябва да може да организира работата и да си служи с повдигателни съоръжения, специализирана и диагностично-регулировъчна апаратура, миялна техника и приспособления, техника за гресиране и мазане, работни канали и естакади, автотранспортна техника и нейните агрегати, с компютър, офис-техника и софтуерни продукти.

Лицето, придобило трета степен на професионална квалификация по професията "Техник по транспортна техника", трябва да има допълнителна правоспособност според специалността:

Специалност "Автотранспортна техника" за:

* управление на МПС от категория "В" съгласно изискванията на Наредба № 37 от 2002 г. на министъра на транспорта и съобщенията за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (ДВ, бр. 82 от 2002 г.).

Специалност "Пътностроителната техника" за:

* управление на МПС от категории "В" и "Ткт" съгласно изискванията на Наредба № 37 от 2002 г. на министъра на транспорта и съобщенията за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (ДВ, бр. 82 от 2002 г.);

* машинист на пътностроителни машини съгласно изискванията на Правилника за добиване на правоспособност за машинисти (ДВ, бр. 20 от 1967 г.);

* машинист на багери, предназначени за работа с кука, грайфер или електромагнит, съгласно изискванията на Наредба № 1 за реда и условията за придобиване и признаване на правоспособност за упражняване на професии по управление на товароподемни кранове и подвижни работни площадки, издадена от министъра на образованието и науката и министъра на труда и социалната политика (ДВ, бр. 28 от 2002 г.).

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Придобилият трета степен на професионална квалификация по специалност от професията "Техник по транспортна техника" може да се обучава по друга специалност, като обучението му по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления и единна за професиите от професионално направление "Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства", както и част от специфичната за професията подготовка, се зачита.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД) в Република България, утвърдена със Заповед № 742 от 27.12.2005 г., Заповед № 416 от 08.06.2006 г., Заповед № 884 от 07.11.2006 г., Заповед № 969 от 28.12.2007 г., Заповед № 01/1114 от 30.12.2008 г. на министъра на труда и социалната политика, лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професията "Техник по транспортна техника", могат да заемат длъжностите 3115-3003 Техник-механик; 3115-3004 Техник-механик, автомобили и кари; 3115-3007 Техник-механик, двигатели; 3115-3008 Техник-механик, двигатели с вътрешно горене; 3115-3009 Техник-механик, дизелови двигатели; 3115-3014 Техник-механик, механизация на горското стопанство; 3115-3044 Техник-механик, експлоатация на автомобилния транспорт; 3115-3054 Техник, механизация на селското стопанство; 3118-3001 Чертожник; 3118-3011 Чертожник, механика; 3118-3015 Чертожник, техника; 3119-3001 Завеждащ учебна работилница; 3119-3002 Конструктор, професионално обучение; 3119-3014 Техник складово обзавеждане; 3119-3031 Технологи, професионално обучение; 3152-3003 Инспектор (асистент), качество; 3152-3004 Инспектор, качеството на производствените процеси; 3152-3007 Инспектор, здраве и безопасност при работа; 3152-3008 Инспектор, технически стандарти; 3152-3011 Анализатор/контрольор, качество; 3152-3012 Инспектор, технически надзор; 3152-3013 Инспектор, трудови злоупотреби; 3159-3002 Инспектор,

безопасност на автомобилния транспорт; 3159-3007 Ревизор, безопасността на движението; 3159-3017 Инспектор технически надзор; 3340-2020 Майстор, учебно производство; 4191-2006 Завеждащ техническа служба; 4191-2012 Технически изпълнител (офис); 4191-2012 Технически организатор (офис); 4191-2012 Технически сътрудник (офис); 4222-2003 Информатор, приемна; 5162-3005 Младши автоконтрольор; 5220-2005 Продавач-консултант; 5220-2002 Обслужващ, бензиностанция/газостанция; 6141-1006 Извозвач, дървен материал; 7231 Механици и монтьори на транспортни средства; 7233 Механици и монтьори на промишлени и селскостопански машини и оборудване; 8322 Шофьори на леки автомобили, таксите и покрити коли (фургони); 8324 Шофьори на тежкотоварни автомобили; 8331 Водачи и оператори на транспортни машини в селското и горското стопанство; 8332 Водачи и оператори на земекопни, пътностроителни и други подобни машини; 8333 Кранисти, оператори на повдигащи машини и сродни на тях работници; 8334 Водачи и оператори на открити товарни платформи с повдигащи устройства, както и други длъжности, включени при актуализиране на НКПД.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- * познава и използва личните предпазни средства, знае и прилага основните правила за безопасна работа при експлоатацията, техническото обслужване, диагностиката и ремонта на автотранспортната и пътностроителната техника, на строителната площадка и работното място, да не замърсява с работата си околната среда;

- * организира и отговаря за спазване изискванията за безопасност, хигиена и охрана на труда, за пожарна и аварийна безопасност на определените работни места;

- * осъществява ефективни комуникации при изпълнение на трудовата си дейност в работен екип - умее да формулира проблеми, да задава въпроси, да прави отчет за извършената работа;

- * участва в мениджмънта на предприятието и оценява стойността на работата, като използва вътрешни критерии и външни (независими) стандарти за качеството ѝ;

- * познава пазарните отношения, мястото и ролята в тях на отделните лица, фирмите, институциите и държавата;

- * познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес съгласно Кодекса на труда, разбира договорните отношения между работодател и работник;

- * формулира и участва при разпределяне на задачите, съдейства и търси помощ от членовете на екипа, отнася се с чувство за отговорност при организиране, изпълнение и контрол на поставените задачи;

- * разбира своята роля в трудовия процес и съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си;

- * знае общите правила за работа с компютър и умее да намира, съхранява и изпраща информация с помощта на компютърни системи и офис техника, да създава текстови документи, документи с електронни таблици и база данни, презентации и интегрирани документи, да работи със специализирани софтуерни продукти;

- * осъществява комуникация на чужд език, чете и разбира стандартна техническа документация на чужд език.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление "Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства"

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- * познава и използва ефективно конструкционно-ремонтни и експлоатационни материали според предназначението им; знае и прилага правилата за транспорта и съхранението им;

- * познава машинните елементи, основните принципи на съпротивлението на материалите, статиката, кинематиката и взаимозаменяемостта на детайлите;
- * знае основните технологии за изработване на детайлите;
- * притежава знания за основите на електротехниката и електрониката, за основните принципи на автоматизацията и автоматичните устройства;
- * знае и обяснява понятията и принципите на термодинамиката и термодинамичните процеси;
- * разчита и използва техническа, конструктивна и технологична документация - наредби, правилници, инструкции, каталози, предписания, чертежи, скици, схеми, карти и др.;
- * изготвя техническа, конструктивна и технологична документация - предписания, чертежи, скици, схеми и др.;
- * познава видовете двигатели с вътрешно горене;
- * притежава знания и умения за работа с контролно-измерителна техника и диагностично-регулировъчна апаратура.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията "Техник по транспортна техника" задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- * планира, организира и контролира ефективното използване на конструкционно-ремонтните и експлоатационните материали;
- * знае основните технологични операции за изработването на детайли на автотранспортна и пътностроителна техника, за рециклирането и унищожаването им;
- * знае предназначението, устройството и принципа на действие на различните видове автотранспортна и пътностроителна техника, в т.ч. техните детайли, възли, агрегати и системи;
- * извършва в технологична последователност диагностика и контрол на техническото състояние на механизмите, системите и агрегатите на автотранспортна и пътностроителна техника и установява причините за повредите им;
- * организира, контролира и извършва в технологична последователност основните диагностични операции и установява причините за повреди;
- * организира, контролира и извършва демонтаж, монтаж, центровки и регулировки на механизми, системи и агрегати на автотранспортна и пътно-строителна техника;
- * планира, организира, контролира и извършва дейностите при техническо обслужване и ремонт на автотранспортна и пътностроителна техника;
- * планира, организира, контролира и извършва безопасна експлоатация на автотранспортна и пътностроителна техника;
- * правилно организира работното място и/или работната площадка;
- * познава и организира спазването на технологичната последователност при изпълнение на операции, свързани с експлоатацията, техническото обслужване и ремонта на автотранспортна и пътностроителна техника в съответствие с изискванията за охрана на труда, техника на безопасност, пожарна и аварийна безопасност;
- * използва приложен софтуер, инструменти, приспособления и машини за техническо обслужване, ремонт и експлоатация на автотранспортна и пътностроителна техника;
- * измерва, пресмята и анализира всички величини, необходими при диагностика, техническо обслужване, ремонт и експлоатация на автотранспортна и пътностроителна техника;
- * изпитва агрегати, възли и системи на автотранспортна и пътностроителна техника.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
1	2

Общи за професията "Техник на транспортна техника"

<p>1. Спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазва околната среда при изпълнение на служебните си задължения</p>	<p>1.1. Започва работа, след като е преминал всички форми на обучение и инструктажи по безопасност на труда</p> <p>1.2. Описва и анализира вредното въздействие на експлоатационни материали, газове и газови смеси, механични и химични отпадъци при експлоатация и ремонт на автотранспортна и пътностроителна техника</p> <p>1.3. Описва начините за транспорт, съхранение и безопасна работа с конструкционно-ремонтни и експлоатационни материали</p> <p>1.4. Изброява и прилага правилата за безопасна работа с инструменти, приспособления, апаратура, агрегати, съоръжения, машини</p> <p>1.5. Работи правилно и безопасно с инструменти, машини и съоръжения</p> <p>1.6. Разпознава опасните ситуации, които могат да възникнат при експлоатацията и ремонта на автотранспортна и пътностроителна техника</p> <p>1.7. Използва по предназначение лични предпазни средства и специална работна екипировка, обезопасява работните места и площадки</p> <p>1.8. Познава правилата и процедурите за пожарна и аварийна безопасност и за борба с пожарите</p> <p>1.9. Използва по предназначение противопожарните средства</p> <p>1.10. Събира, съхранява и транспортира отпадните продукти съгласно изискванията за опазване на околната среда</p> <p>1.11. Опазва живота и здравето на работници и клиенти</p>
<p>2. Изготвя и използва техническа документация и нормативни документи</p>	<p>2.1. Разчита чертежи, схеми и друга специфична техническа документация</p> <p>2.2. Използва стандарти, справочна и каталожна литература</p> <p>2.3. Планира необходимите материали и инструменти, необходими за извършване на конкретна дейност</p> <p>2.4. Води дневници, съставя протоколи, попълва ведомости</p> <p>2.5. Ползва програмни продукти при попълване на документацията</p>
<p>3. Осъществява ефективна комуникация при изпълнение на трудовите дейности</p>	<p>3.1. Умее да разпределя задачите в екипа в зависимост от компетенциите на отделните членове</p> <p>3.2. Анализира възникнали конфликтни ситуации от професионален и между-личностен характер и предприема мерки за разрешаването им</p> <p>3.3. Води делова кореспонденция в съответствие с правилата във фирмата</p> <p>3.4. Осъществява комуникация на чужд език, чете и разбира необходимата</p>

	стандартна техническа документация
4. Организира, контролира и извършва монтаж, демонтаж, центровка и регулировка на механизми, системи и агрегати на транспортната техника	<p>4.1. Ефективно организира доставката и използва инструменти, материали и резервни части</p> <p>4.2. Извършва ръчна и машинна обработка на материали, заготовки и детайли</p> <p>4.3. Работи с контролно-измервателна техника и диагностично-регулировъчна апаратура</p> <p>4.4. Идентифицира детайлите, механизмите, системите и агрегатите на автотранспортна и пътностроителна техника</p> <p>4.5. Спазва технологичната последователност при монтаж, демонтаж, центровка и регулировка</p> <p>4.6. Оценява качеството на работата в съответствие със стандарти, вътрешни и външни критерии</p>
5. Извършва диагностика и контрол на техническото състояние на транспортна техника	<p>5.1. Контролира ефективното използване на инструменти, материали и резервни части</p> <p>5.2. Работи със спомагателна техника, инструменти и приспособления</p> <p>5.3. Анализира показанията на контролно-измервателна техника и диагностично-регулировъчна апаратура</p> <p>5.4. Оценява годността и безопасността на детайлите, механизмите, агрегатите и оборудването</p> <p>5.5. Извършва почистване, смазване и подмяна на детайли, механизми и агрегати</p> <p>5.6. Спазва технологичната последователност при диагностика и контрол</p> <p>5.7. Оценява качеството на работата в съответствие със стандарти, с вътрешни и външни критерии</p>
6. Планира, организира, контролира и извършва техническо обслужване на транспортна техника	<p>6.1. Познава и прилага правилата за организация на труда и обезопасяване на работното място</p> <p>6.2. Контролира ефективното използване на инструменти, материали и резервни части</p> <p>6.3. Анализира и регулира показанията на контролно-измервателна техника и диагностично-регулировъчна апаратура</p> <p>6.4. Работи със спомагателна техника, инструменти и приспособления</p> <p>6.5. Оценява годността и безопасността на детайлите, механизмите и агрегатите</p> <p>6.6. Взема решения относно безопасната експлоатация на транспортна техника</p> <p>6.7. Оценява качеството на работата в съответствие със стандарти, вътрешни и външни критерии</p>
7. Планира, организира, контролира и извършва ремонт на транспортна техника	<p>7.1. Организира и контролира снабдяването и ефективното използване на инструменти, материали и резервни части</p> <p>7.2. Използва специализиран софтуер, диагностично-регулировъчна апаратура, инструменти и приспособления</p>

	<p>7.3. Анализира показанията на контролно-измервателна и спомагателна техника</p> <p>7.4. Извършва ръчна и машинна обработка на материали и детайли и подмяна на детайли, възли, механизми и агрегати</p> <p>7.5. Организира и спазва технологията и технологичната последователност при ремонт на детайли, механизми, системи и агрегати</p> <p>7.6. Съставя график на ремонтните дейности и следи за спазването му</p> <p>7.7. Оценява качеството на работата в съответствие със стандарти, с вътрешни и външни критерии</p>
8. Планира, организира, контролира и извършва безопасна експлоатация на транспортна техника	<p>8.1. Планира и контролира товарно-пътническите потоци в складовото, сервизното и гаражното стопанство</p> <p>8.2. Управява правилно и безопасно транспортна техника при различни пътни и атмосферни условия</p> <p>8.3. Оценява ситуацията и реагира адекватно при пътнотранспортно произшествие</p> <p>8.4. Опазва живота и здравето на работници и клиенти</p>
9. Участва в управлението на транспортно предприятие	<p>9.1. Планира и контролира ефективното използване на инструменти, материали, резервни части и транспортна техника</p> <p>9.2. Планира, организира и контролира ефективното използване на човешките и финансовите ресурси, за които отговаря</p> <p>9.3. Прогнозира потребностите от персонал за различни работни места</p> <p>9.4. Дава предложение при подбор и назначаване на работници</p> <p>9.5. Предлага за освобождаване работници, които не притежават необходимите умения или не спазват трудовата и технологичната дисциплина</p> <p>9.6. Опазва живота и здравето на работници и клиенти</p> <p>9.7. Прави заключения и изводи при отчитане на извършената работа</p> <p>9.8. Прилага етични стандарти на работното място</p>

Специфични за специалност 5250101 "Автотранспортна техника"

10. Осъществява диагностика, техническо обслужване, ремонт и експлоатация на автотранспортна техника	<p>10.1. Дефинира предназначението, описва устройството, обяснява и анализира принципа на действие на различните видове автотранспортна техника, в т.ч. нейните детайли, възли, агрегати и системи</p> <p>10.2. Назовава различните материали и описва основните технологични операции за изработване на детайли на автотранспортна техника</p> <p>10.3. Организира и извършва в правилна технологична последователност диагностика и контрол на техническото</p>
--	---

	<p>състояние на механизмите, системите и агрегатите на автотранспортна техника, като използва контролно-диагностична техника</p> <p>10.4. Организира и извършва монтажно-демонтажни операции, центровки и регулировки на механизми, системи и агрегати на автотранспортна техника</p> <p>10.5. Планира, организира и извършва техническо обслужване и ремонт на автотранспортна техника</p> <p>10.6. Планира, организира и извършва безопасна експлоатация на автотранспортна техника</p> <p>10.7. Управлява правилно и безопасно автотранспортна техника при различни атмосферни условия</p>
--	---

Специфични за специалност 5250102 "Пътно-строителна техника"

<p>11. Осъществява диагностика, техническо обслужване, ремонт и експлоатация на пътностроителна техника</p>	<p>11.1. Дефинира предназначението, описва устройството, обяснява и анализира принципа на действие на различните видове пътностроителна техника, в т.ч. нейните детайли, възли, агрегати и системи</p> <p>11.2. Назовава различните материали и описва основните технологични операции за изработване на детайли на пътностроителна техника</p> <p>11.3. Измерва, пресмята и анализира величините, необходими при диагностика, техническо обслужване, ремонт, експлоатация и изпитване на пътностроителна техника</p> <p>11.4. Организира и извършва в правилна технологична последователност диагностика и контрол на техническото състояние на механизмите, системите и агрегатите на пътностроителна техника и установява причините за повредите им</p> <p>11.5. Организира и извършва монтажно-демонтажни операции, центровки и регулировки на механизми, системи и агрегати на пътностроителна техника</p> <p>11.6. Планира, организира и извършва техническо обслужване и ремонт на пътностроителна техника</p> <p>11.7. Планира, организира и извършва безопасна експлоатация на пътностроителна техника</p> <p>11.8. Управлява правилно и безопасно автотранспортната и пътностроителната техника при различни пътни и атмосферни условия</p> <p>11.9. Изготвя и спазва технологични схеми за движение по строителна работна площадка при различни видове почви и пътни настилки при спазване на действащите нормативни изисквания</p> <p>11.10. Изготвя и спазва предписания, графици и работни проекти за организация и изпълнение на строителството</p> <p>11.11. Извършва в правилна</p>
---	--

технологична последователност безопасни работи със земекопно-подравняващи машини и земекопно-транспортни машини, машини за пътни настилки, машини за производство на разтвори и др.
---

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

5.1.1. Основно оборудване: работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), работно място за обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска, шкафове, гладка свободна стена за окачване на табла, платно за прожектиране, дъска за писане, други средства за обучение и дидактическа техника.

5.1.2. Учебни помагала: демонстрационни табла, схеми, диапозитиви, слайдове, макети и модели; реални образци; онагледяващи табла; учебни видеофилми; програмни продукти; каталози, инструкции, справочници, технически паспорти и др., съобразени с преподаваното учебно съдържание; фирмени материали за автотранспортна и пътностроителна техника.

5.2. Учебна работилница (лаборатория)

В учебни работилници и лаборатории се провежда обучението по практика на професията и по лабораторна практика. Обучаващите институции, провеждащи обучение по професията "Техник по транспортна техника", трябва задължително да разполагат с оборудвани учебни работилници по общопрофесионални умения (за ръчно и машинно обработване на материалите), учебна и лабораторна практика по специалността, учебна практика по диагностика, обслужване и ремонт. Работните места се оборудват с необходимите предпазни съоръжения и противопожарни средства.

Всички учебни работилници и учебни лаборатории се обзавеждат с машини и съоръжения, демонстрационни макети и модели, реални образци на съвременни конструкции автотранспортна и пътностроителна техника, онагледяващи табла, учебни видеофилми, програмни продукти, съобразени с формирането на практически умения у обучаваните.

За практическото обучение по управление на моторно превозно средство се осигуряват учебни автомобили и учебен полигон.

За правилното и безопасно протичане на учебния процес при обучение за работа с пътностроителна техника (технологична практика) е необходимо да се осигурят учебни пътностроителни машини (земекопно-товарачни, земекопно-транспортни и подравняващи, машини и съоръжения за настилки и уплътняване) и учебен полигон.

Работните места в учебните машини трябва да бъдат допълнително оборудвани съгласно съответните нормативни изисквания.

При практическото обучение се използват конструкционно-ремонтни и експлоатационни материали, които се съхраняват в складова база (за резервни части, за инструменти, за горивно-смазочни материали и др.), оборудвана съгласно изискванията за безопасност.

6. Изисквания към обучаващите

Професионалната подготовка по професията "Техник по транспортна техника" се извършва от лица с образователно-квалификационна степен "магистър" или "бакалавър" по специалности от професионални направления "Транспорт, корабоплаване и авиация", "Машинно инженерство", "Общо инженерство", "Материали и материалознание", "Електротехника, електроника и автоматика" от област на висше образование "Технически науки" и по специалности от професионални направления "Икономика" от област на висше образование "Социални, стопански и правни науки" от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (ДВ, бр. 64 от 2002 г.) и съответстващи на учебните предмети (модули) от задължителната професионална подготовка.

За практическото обучение по придобиваните правоспособности лицата трябва да

притежават съответната правоспособност от същата или по-висока степен.

По изключение преподаватели по практика за придобиване на правоспособност могат да бъдат и лица с най-малко средно образование и степен на правоспособност, по-висока или равна на правоспособността, за която се провежда обучението, и с професионален опит не по-малък от 5 години.